

Poštnina plačana v gotovini.

GLEDALIŠKI LIST

SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

OPERA 1948 — 1949

Giacomo Puccini
TOSCA

1

Vsebina :

Umrla sta nam dva zaslužna člana

Značaj Puccinijeve »Tosce«

(H. Leskovšek)

Okrog Puccinijeve »Tosce«

(Ost.)

Tri arije iz »Tosce«

Giacomo Puccini

Vsebina »Tosce«

Pregled dela v operni sezoni 1947-48

Vsebina letnika 1947-48 Gled. lista

Premiera dne 21. novembra 1948

Giacomo Puccini

Tosca

muzikalna drama v treh dejanjih. Po V. Sardouju besedilo napisala
L. Illica in G. Giacosa, prevedel S. Samec

Dirigent: R. Simoniti, D. Žebre

Režiser: O. Šest

Floria Tosca, znamenita pevka	V. Heybalova k. g., L. Šimić
Mario Cavaradossi, slikar	D. Čuden, R. Francel
Baron Scarpia, šef policije	V. Janko, S. Smerkolj
Cesare Angelotti	I. Anžlovar, F. Langus
Cerkovnik	L. Korošec, F. Lupša
Spoletta, policijski agent	S. Štrukelj
Schiarrone, orožnik	A. Prus
Ječar	A. Perko
Pastir	D. Ročnikova, V. Ziherlova

Kardinal, sodnik, krvnik Roberti, pisar, oficir, seržant, vojaki, dame,
gospodje, meščani, ljudstvo

Godi se: I. dejanje v cerkvi sv. Andreja, II. dejanje v palači Farnese,
III. dejanje na Angelskem gradu v Rimu

Inscenator: M. Pliberšek

Zborovodja: J. Hanc

Kostume po načrtih M. Skrušnyjeve izdelala gledališka krojačnica pod
vodstvom C. Galetove in J. Novaka

Razsvetljava: S. Sinkovec. — Odrski mojster: J. Kastelic. —
Inspicient: Z. Piancki

2659/1948
Cena 10.— din

Lastnik in izdajatelj: Uprava Slovenskega Narodnega gledališča
v Ljubljani. Predstavnik: Juš Kozak. Urednik: Smiljan Samec.
Tiskarna Slovenskega poročevalca. — Vsi v Ljubljani.

UMRLA STA NAM DVA ZASLUŽNA ČLANA

Ko se je ob koncu sezone v naši Operi zadnjič spustil zastor, in je velik del našega članstva odšel nabirat novih sil za nadaljnje delo, ni nihče mislil, da bo, še preden se bo spet prvič dvignil, posegla v naše vrste smrt in nam ugrabila kar dva dobra sodelavca. Umrla sta nam dva zaslužna člana: korepetitor Ciril Eržen in basist Anton Orel.

*

Res je, da je tovariš Eržen že nekaj časa bolehal, tudi je res, da je bil po letih med nami najstarejši, a vendar, če se spomnim, kako mu je klavir pod prsti pel, in s kakšno vztrajnostjo in ljubeznijo je spremljal solista za solistom in vajo za vajo vse dolge mesece priprav za »Figarovo svatbo«, se mi je zdelo, da je po srcu še mlad, še poln umetniškega ognja in ustvarjalne moči. Prav za prav ga kljub njegovim letom v Operi nismo dolgo poznali — komaj leto dni in nekaj čez — in tudi ni bil glasbenik po poklicu — potrebovali smo korepetitorja pa nam je kot amater in upokojenec priskočil na pomoč — a vendar je bil kmalu med nami in v našem delu, kakor da bi bil od nekdaj. Čutiti je bilo, da se je bil desetletja in desetletja v prostem času posvečal glasbi, preigral ogromno literaturo in bil v resnici po srcu in pri klavirju — umetnik. Če si se po vaji zapletel z njim v pogovor, ti je znal zanimivo pripovedovati o tem ali onem komponistu, ki mu je bil drag, o tem ali onem glasbeniku, s katerim je skupaj igral — zlasti je bil vnet za komorno glasbo! Prav zato naši pevci v Operi niso za Mozarta mogli najti bolj tenkočutnega in bolj neumornega vsakodnevnega učitelja, in če je uprizoritev »Figarove svatbe« lansko leto na našem odru tako zelo lepo uspela, je to bila poleg dirigentove, režiserjeve, in scenarjeve in posameznih oblikovalcev pevskih partij — nedvomno v nemajhni meri zasluga tudi našega korepetitorja Cirila Eržena!

*

Anton Orel
v vlogi Mirakla v Offenbachovih
»Hoffmannovih pripovedkah«

Še veliko bolj nas je vse presenetila nenadna izguba pevca Antona Orla. Saj je bil mlad, zdrav in krepak, ne samo po svoji naravi in umetniškem zagonu, tudi iz njegovega grla sta vrela sama moč in zdravje. Spomnimo se le njegovega kana Končaka iz »Kneza Igorja« ali pa njegovega Mirakla iz »Hoffmannovih pripovedk«! Njegov glas je zablestel — mogoče še ni bil povsem izdelan, mogoče še ni bil dovolj plemenit — včasih prav v kovinski barvi, in takrat se roka ni mogla ubraniti glasnega priznanja.

Anton Orel je bil po rodu Gorenjec. Rodil se je 11. X. 1914 v Radovljici pod vznožjem planin. Tudi njegovo grlo je izdajalo planinca. In tako se je po končani osnovni šoli in mali maturi posvetil študiju petja na srednji šoli naše Glasbene akademije. Iz šole je kmalu prišel v gledališče. Še nam je v spominu njegov Monterone v Verdijevem »Rigolettu«, ki ga je pel ob pretresljivem vojvodovem dvornem norcu — Robertu Primožiču. Že takrat je bilo čutiti ogromni glasovni material mladega basista. Želja po čimprejšnjem napredku in čim boljši šoli ga je še pred svetovnim požarom zvabila v svet. Nastopal je po raznih odrih v Avstriji in Nemčiji in se oblikoval v pevca wagnerjanskih sposobnosti. Po osvoboditvi pa se je spet stavil na razpolago našemu odru.

V teh treh letih svojega dela v ljubljanski Operi je v kadru mladih pevcev, ki na našem odru bolj in bolj prevzemajo na svoja

Anton Orel

**kot gazda Marko
v Gotovčevem »Eru
z onega sveta«**

ramena težo odgovornih nalog, v alternaciji z ostalimi basisti ustvaril lepo vrsto kreacij glavnih in srednjih partij, iz katerih je marsikdaj znal izluščiti nove odtenke, in dokazal, da so še vedno pred njim znatne možnosti umetniškega razvoja. Po svojih glasovnih kvalitetah je imel zelo širok krog repertoarja. Pel je poleg že omenjenih: Kecala v »Prodani nevesti«, Povodnega moža v »Rusalki«, gazdo Marka v »Eru«, Collina v »La Bohème«, Hermana v »Veroniki Deseniški«, Susanina, Grofa des Grieuxa v »Manon«, Zunigo v »Carmen«, Gremina v »Onjeginu«, Bartola v »Figarovi svatbi« itd. Lepe višine so mu omogočile preizkuse tudi v baritonski stroki: Galickega v »Igorju« in Tomskega v »Pikovi dami«. Za novo sezono se je že vneto pripravljaj, da bi poizkusil najtežjo umetniško nalogo za vsakega basista: Borisa Godunova.

A tistega dne, ko se je nato zvečer v naši Operi spet prvič dvignil zastor v novi sezoni, smo izvedeli, da Toneta ni več...

Vnetima sodelavcema, ki sta s svojim delom v Operi po svojih najboljših močeh pripomogla k dvigu umetniške ravni naših predstav v zadnjem času, bodi ohranjen lep spomin!

S. S.

ZNAČAJ PUCCINIJEVE »TOSCE«

Med opere, ki vsebinsko obravnavajo dobo zmagovitih Napoleonovih pohodov in francoske revolucije, štejemo tudi Puccinijevo opero »Tosca«, ki je napisana po istoimenski drami francoskega dramatika Sardou-ja. Drama sama sicer ni bila ravno mnogokrat izvajana, je pa s svojim močnim dejanjem in plastičnimi karakterji lahko služila kot osnova za učinkovit operni libreto, ki ga je Puccini v precejšnji meri izčrpal. Če primerjamo operno revolucionarno tematiko Puccinijeve opere z dogajanjem v drami, nam na prvi pogled postane jasno, da komponist ni pristopil k oblikovanju tega dela kot revolucionaren umetnik, temveč kot umetnik-psiholog. Vajnejši so mu karakterji in individualne usode kot pa celotna revolucionarna tematika dogajanja. Vse to seveda kljub temu ne more zmanjšati umetniške potence niti vrednosti Puccinijevega ustvarjanja. Puccini je v svoji operi ponazoril resnični izraz dobe in je ravno v tem velik pomen njegovega dela. Kot glasbeni psiholog je dobro poznal meje svojih lastnih izraznih možnosti, ravno tako kot je poznal možnosti razumevanja in dojemanja tistih, za katere je pisal: široko publiko. Zato so tudi vsa njegova dela tako zelo popularna. Njegov umetniški razvoj od prve opere »Le Villi« pa do poslednje nedokončane »Turandot«, kaže iskreno stremljenje umetnika psihologa, ustvariti na novem polju sodobne psihološke opere njegovega časa čim popolnejše, like in značaje.

Pri tem iskanju za psihološko čim bolj dognano obdelavo likov pa je Puccini večkrat zapadel v nekak pesimizem, ki se razodeva predvsem v neprestanem in neodrešenem trpljenju njegovih oseb, zlasti ženskih likov.

Pri vsakokratni izbiri vodilnih likov svojih del je Puccini namreč odločil največjo mero trpljenja v dramskem dogajanju vedno ženskim osebam. Pri tem je zapadal v drugo napako, da je moške osebe moral večkrat po krivici napravljati za tirane in mučitelje, kar pomeni nevarnost za verodostojno in življenjsko resničnost pri tekstih, ki sami po sebi niso dovolj močni, da bi poslušalce pritegnili. Zanimivo je, da je v istem času, ko je Puccini gradil svoje psihološke tragedije, tudi švedski dramatik Strindberg zabredel na isto pot pesimizma, prepojenega še s posebno nordijsko miselnostjo. Pri obeh, i pri Strindbergu i pri Pucciniju, kljub različnim pojavom in izraznim sredstvom, ki so pogojeni v njuni umetnosti, lahko zasedimo konec epohe, ki je v umetnostnih vprašanjih črpala korenine iz filozofije Schopenhauerja in Nietzscheja. Sicer pa se je te napake Puccini že sam zavedal in krčevito iskal poti iz te prenapete in razdražene atmosfere psihološkega pesimizma, stremljenje, ki ga

Ljerka Šimićeva,
naša novoangажirana
sopranistka poje
partijo Tosce

zasledimo prvič v operi »Dekle z Zlatega zapada«, kjer se že kaže odkrit odpor glavne osebe proti nasilju. To Puccinijevo stremljenje zlasti lepo še očitujeta njegovi operi »Gianni Schicchi« in pravljичno romantična »Turandot«.

Kljub tem pomanjkljivostim, ki imajo svoj izvor tudi v dobi, družbi in okolju, iz katerega je komponist izšel, pa je Puccini, zahvaljujoč se svoji široki kulturi, inteligenci in prirojenemu smislu za odrsko ustvarjanje, napisal opere, ki so na vseh odrih dosegle ogromne uspehe in potegnile za seboj ogromne mase širokega občinstva.

H. Leskovšek

OKROG PUCCINIJEVE »TOSCE«

(Pomenki med skušnjami)

Naši Operi je »Tosca« že stara znanka in bila je deležna vedno uspeha, takó da jo smatramo lahko za eno onih oper, ki jih skozi desetletja tudi pri nas štejemo v zanesljiv, uspešen in, če hočete, »železen« repertoar. Pa saj to je bila »Tosca« vedno, odkar se je pojavila 14. januarja 1900 v Rimu na odru Teatra Costanzi in takoj nato na drugih odrih velikih in majhnih Oper. — Prva slovenska uprizoritev »Tosce« pade v ero intendanta Govekarja, v sezono

1906. S to premiero je proslavila v tistih, danes za nas res že močno odmaknjenih časih, primadona Skalova svojo benefico, to je, poslovilno predstavo, kajti s koncem sezone (sredi marca) je odšel ves ansambel širom sveta z geslom: s trebuhom za kruhom!

Živo se še spominjam velikega zanimanja za to premiero. Pa to zanimanje je bilo tudi upravičeno. Cavaradossija je pel Poljak Orželski, v katerega je bila zaljubljena vsa Ljubljana, Scarpio — Čeh Ouřednik, kot cerkovnik pa je nastopil tedaj še mladi začetnik Julij Betetto. — Pa celó novo notranjščino cerkve za prvo dejanje so riskirali. S sumljivo perspektivo jo je naslikal tedanji odrski mojster in istočasno »mojster za vse« — Waldstein.

Uspeh je bil, vsi so ga bili veseli, najbolj pa seveda Tosca — Skalova, kateri se je hvaležna ljubljanska publika oddolžila za lepo kreacijo in za slovo z mnogimi darili.

Od tistih časov »Tosca« ni nikoli izginila z repertoarja našega gledališča. Šimenci, Rijavci, Kovači, Franci, Gostiči in drugi tenorji so se vrstili kot Cavaradossiji, pa tudi Tosc, ki so se zvale Zikova ali Oldekopova, ni manjkalo, in blesteči baroni Scarpije, kot Primožič, Popov, Druškovič in Vulakovič, so nam še v živem spominu. Menjali so se dirigenti in režiserji, menjale in potrgale so se dekoracije — »Tosca« pa je ostala naši hiši zvesta ...

*

S tem sem hotel povedati, da je nam vsem »Tosca« stara znanka. Vsebinsko in muziko poznano dodobra, a vedno iz novega nas zamika, predvsem poslednja. Glede vsebine se je pa stvar danes malo izpremenila. O njej, kot dramaturški sestavini opere bomo še govorili. Razumevanje »Tosce« nam je pa vendar danes bližje, kot kdaj koli! Libretu so upravičeno vselej očitali brutalnost, nasilje in več podobnih lastnosti. Vse to je res in vse to nas je pri vsebini vselej do neke mere odbijalo. — Danes pa je stvar drugačna, danes razumemo in pojmujeemo to značilno italijansko vsebino popolnoma pravilno, jo smatramo kot samo ob sebi razumljivo, logično in celo naravno. Zakaj? Le pomislimo, da smo pred nekaj leti preživljali italijansko okupacijo! Ko snujemo novo Tosco, ne moremo tiho mimo onih dejstev, katera je spoznala vsa zasedena Slovenija, prav posebno pa še Ljubljana — to je: mi vsi. Prosim, kaj danes razumevamo v Tosci popolnoma? Razumemo Scarpio, policijskega šefa, špiclja, vohuna, tiholazca — saj vemo, da je bila od nekdaj mentaliteta te baže ona, ki je podobna kači, ki svojo žrtev najprej sladko obliže in jo potem z vsem divjim nasiljem požre. Kdo ne pozna sladkih besed fašistovskih zasliševanj, ki so se pa kmalu izpremenile v mučenje zasliševanca. Vse to je prav do srčike podobno

onemu, česar sta deležna Tosca in Cavaradossi v kačjem objemu. — Iz teh razlogov nam je libreto, ki se nam je kazal prej brutalen in ciničen, danes sam ob sebi razumljiv, in sodelujoči interpreti bodo lažje posegli v tvorbo svojih vlog. —

*

Podajmo se sedaj na tla, kjer se odigrava ostro in silno dramatično dejanje te opere. — Rim, meseca junija l. 1800, ko cveto po vseh vrtovih najlepše vrtnice, prične prvo dejanje. Dejanje vse opere se godi od štirih popoldne pa do pol petih zjutraj. — Kakšen je bil tedaj notranji položaj Italije in prav posebno še Rima? Mladi Napoleon Bonaparte stopa zmagovito v severno Italijo, zmaga sledi zmagi in italijanski narod, ki mu vladajo Bourboni, se na tihem nagiba k temu novemu, sicer ne še posebno slavnemu imenu in gleda v njem skoraj osvoboditelja od težke peze. — Aristokracija se rada priznava k temu novemu pokretu in tako imamo v letu 1800 v Italiji dve struji, ki se na moč sovražita. — Rimske ječe, posebno one na Castellu Sant Angelo, so prepolne gostov, in direktor policije v Rimu Conte Scarpia ima obilo posla, da ureja, čisti in skrbi, da gostov nikoli ne zmanjka. Njegove mreže so obširne, njegova sita tenka in ves njegov obširni aparat deluje brezhibno, vdano in v večnem trepetu za svojo lastno kožo...

V takem ozračju se godi in odigrava dejanje »Tosce«, ki ima kot opera tri dejanja, katerih potek je strnjen, kot smo že omenili, na kratek rok nekaj ur. Ta časovna povezanost in enotnost priča o spretnosti in znanju Puccinijevih libretistov Illice in Giocese, ki sta pa posnela snov po Sardoujevi istoimenski drami v štirih dejanjih.

Pri nas poznamo zadnja desetletja »Tosco« samo kot opero in le malo jih je, ki se je spominjajo tudi kot drame. V drami so kot Tosce nastopale pri nas Borštnikova in Avgusta Danilova. — Ta učinkovita snov ni zamikala samo Puccinija, vabila je tudi tedaj že postarnega Verdija, in ta je napisal že celó ljubezensko arijo Tosce za tretje dejanje. Vendar mu je bolezen preprečila nadaljnje komponiranje. Tako je usoda premaknila veliko kreacijo, morda labodji spev mojstra Verdija v drugo dušo — v Puccinija, ki ni odpovedal — nasprotno, njegova opera je dvignila pravo senzacijo, revolucijo, spore, debate za in proti in je tedaj vsa Evropa, lahko rečemo, ob »Tosci« podivjala...

*

Prvo dejanje »Tosce« se odigrava v majhni cerkvi, ki stoji še danes ob cni glavnih ulic Rima. Mimo te cerkvice bo šel sleherni

posetnik Rima brezbrizno, kajti neznatna je in se imenuje Sant Andrea della Valle. Zgradila sta jo Oliviero in Maderna, fasado pa je izdelal 1665 arhitekt Rainaldi. Notranjščina cerkvice, ki ima samo eno ladjo, je bila 1907 obnovljena. Freske ob apsidi in loku, ki predstavljajo štiri evangeliste, nad katerimi je Lanfranco naslikal Glorijo paradiža, pa so delo Domenichina. Na robu glavne ladje so nagrobniki papežev Pija II. in III. Piccolomini, katerih prvi je tudi nam poznan iz zgodovine celjskih grofov, na katerih dvoru ga srečamo kot spovednika Jelisave Frankopanke — Eneja Silvija. — V desni kapeli stojе kopije v bronu: »Pieta« Rafaela in Michelangelova »Lea«. —

Kakor smo že omenili, se prične dejanje po treh ouverturnih taktih, okrog štirih popoldne z dramatičnim nastopom Angelottija, rimskega aristokrata, konzula prve rimske republike, in trenutno Scarpijevega kaznjence, ki je pobegnil iz ječe v Angelskem gradu. Na to zanimivost opozarjamo zato, ker nam pokaže, da se prične injenja dejanje »Tosce« na tem zloglasnem gradu.

*

Drugo dejanje se odigrava v samo nekaj minut od cerkve San Andrea della Valle oddaljeni palači Farnese, ki stoji na trgu Farnese, obdana z dvema vodometoma in ki slovi kot najlepša palača Rima. Zgraditi jo je dal Pavel III. kot kardinal leta 1530 po arhitektih Antoniu da Sangalla, Michelangelu in Giac. della Porta. Oboje spodnjih traktov je delo Sangalla, zgornjega pa je gradil slavn Michelangelo in v teh prostorih se giblje v operi Scarpia, tam je njegova sprejemnica, kabinet in poleg njega prostor, »kjer pogosto jočejo«. Med kriki Cavaradossija se odvija spodaj pri kraljici dvorni ples in koncert v čast dozdevne zmage nad Napoleonom...

*

Poslednje dejanje pa se odigrava na mestu, ki nam je znano z razglednic — na Angelskem gradu. Ta Castell Sant Angelo je bil prvotno namenjen za grobnico cesarja Hadrijana. — Leta 135 je pričel Hadrijan graditi to grobnico na desnem bregu Tibere zase in za svojo ženo Sabino. Po njegovi smrti je dokončal njegov sin Antonino Pius spomenik leta 139. Na kvadratnem podzidku, ob vogalih katerega so stale sohe jezdecev, se je dvigala mogočna okrogla stavba s kipi. V notranjščino pa so vodile polžaste stopnice, tja do prave grobnice, kjer so stale posode s pepelom cesarjev do Septima Severa. — Kasneje je zgradba izgubljala značaj grobnice in se izpreminjala postopoma v trdnjavo, za časa obleganja Rima z Goti pa je že služila kot učinkovit obrambni element. — L. 590,

Valerija Heybalova
gostuje v naslovni
vlogi »Tosce«

pravi legenda, se je prikazal papežu Gregoriju o priliki procesije proti kugi angel, ki je vtikal meč v nožnico — to naj bi jasno pomenilo, da se je razkačeno nebo pomirilo — in od tedaj izvira tudi naziv »Angelski grad«. — Kasnejše dobe so izpremenile to zares veličastno stavbo v vojašnico in še kasneje v zloglasne ječe. Te izpremembe so se, žal, zgodile na škodo dragocenih umetnin, ki jih je hranil Angelski grad. Najnovejša doba (1901) pa je naredila iz gradu muzej, ki je zelo bogat in zanimiv, in ohranjena je ostala tudi fasada z bronastim angelom Mihaelom, katerega je vlil 1753 nepoznani Verschafelt. —

*

Na teh treh zgodovinskih prostorih se torej odigrava dejanje »Tosce«. Puccini je opredelil dejanje s svojo muziko tako ostro, da prav za prav libreto ne potrebuje nikakih opozoril in tiskanih opazk za režiserja. — Kakor rastejo pri Shakespeareju situacije iz besede, karakterjev itd., tako rastejo pri Pucciniju iz muzike, ki zgovorno prikazuje potek dejanja, razpoloženja scene in posameznih akterjev. —

Pridobljene izkušnje smo skušali ujeti v čim dognanejšo obliko, ki naj v zvezi s Puccinijevo glasbo učinkuje na poslušalca in gledalca.

Ost

ARIJA CAVARADOSSIJA

(I. dejanje.)

Kako se čudno sklada
njuna dvojna lepota!
Tu črna Florija
kot roža je mogota,
a tam skrivnost uganke
plavolase neznanke ...
Tam prebela ptička —
tu dva črna hudička!
Kdor se s paleto bavi,
ob različnih lepotah se ustavi:
ko slikam te kodre zlate,
vedno mislim le nate,
ah, saj v srcu mi goriš,
Tosca, le ti!

ARIJA TOSCE

(II. dejanje.)

Ljubim pesem, ljubim ljubezen
in v srcu ne vem za žalo besedo!
Drugim v življenju
vselej v trpljenju
sem lajšala bedo ...
Vselej iskreno vdana,
molitev zbrana
vso mojo bit je dvigala v nebo.
Vselej iskreno vdana
v cerkev sem nosila rož.
Zakaj tako kaznuješ,
zakaj tako plačuješ,
zakaj, o moj Gospod, me zdaj za to?
Saj sem Devici
dala dragulje svoje,
in pesmi moje,
mar niso vsem oznanjale resnice?
Ob uri vseh nezdod,
zakaj, zakaj, Gospod,
ah, zakaj vse to plačuješ mi tako?

ARIJA CAVARADOSSIJA

(III. dejanje.)

Ko so zvezde sijale
in dehtela je trata,
odpro se vrtna vrata...
Na pesek stopila je ona,
vsa vroča in cvetoča,
in mi pala v naročje...
O, kje ste sladki, žametni poljubi,
ko ves omamljen
sem ji z dlanjo razgrebel bela nedra!
Zašlè na vek so mi ljubezni sanje,
zašlà je sreča...
In jaz naj dam življenje,
in jaz naj dam življenje,
čeprav ga nikdar nisem bolj še ljubil!

GIACOMO PUCCINI

Giacomo Puccini je bil potomec stare italijanske družine glasbenikov in se je rodil v mestu Lucca dne 22. decembra 1858. Že njegov praded Giacomo je bil svojčas v Lucchi organist in kapelnik. Komponistov oče Michele je študiral glasbo v Bologni pri patru Matteiju ter v Neaplju pod vodstvom dveh slovečih komponistov Mercadanteja in Donizettija. Michele Puccini je bil znan cerkveni skladatelj in je zložil tudi dve operi. Nazadnje je bil ravnatelj glasbene šole v Lucchi, kjer so se izšolali mnogi pomembni italijanski glasbeniki. Umrl je, ko je bilo njegovemu sinu Giacomu komaj šest let.

Kakor je v njegovi družini že nad sto let sin podedoval od očeta glasbeno nadarjenost, tako se je že mladi Giacomo posvetil glasbi. Kot njegov oče, ki mu je bil prvi učitelj v glasbi, in ded in praded, tako je delal tudi Giacomo: pisal je motete in cerkveno glasbo. S petim letom je začel s študijem orgel in kasneje je sam igral v domači cerkvi. Vendar pa v tem delu ni našel zadovoljstva. Pred očmi sta mu lebdela slava in genij mojstra Verdija, ki je s svojimi operami osvojil Italijo in svet. Hrepenel je, da bi si utrl pot na milansko Scalo. In res mu je uspelo dobiti skromno štipendijo, ki mu je omogočila nadaljnji študij na milanskem konservatoriju. Tu sta mu bila učitelja Bazzini in Ponchielli. Čez dan je štu-

Drago Čuden
poje Cavaradossija

diral, zvečer pa se je vtapljal v bogatih vtisih, ki mu jih je nudila milanska Opera. Konservatorij je absolviral v juliju leta 1883, ko je predložil kot diplomsko delo skladbo »Capriccio sinfonico«. Leto dni kasneje je že stopil pred javnost z opernim prvencem »Le Villie« (1884), ki ga je napisal za razpis založnika Sonzogna. Čeprav delo ni bilo nagrajeno, je uprizoritev za Puccinija vendarle pomenila velik uspeh. Založnik Riccardi je delo odkupil in sklenil s skladateljem pogodbo za novo opero.

Tudi njegova druga opera »Edgar«, ki jo je Puccini napisal po Mussetovi igri, je doživela pri krstni izvedbi v milanski Scali (1889) kar lep uspeh. V tem času je živel Puccini še vedno bohemsko življenje, ob večnem pomanjkanju denarja, večkrat lačen kot sit in prezebajoč pozimi, vendar pa nikoli obupan, vedno dobre volje, vedno pripravljen za šalo in smeh.

Izredno velik uspeh je doživela njegova tretja opera »Manon Lescaut«, ki je imela svojo premiero v Turinu dne 1. februarja 1893. Puccini je v polni meri zmagal. Uspeha mu ni priznalo samo občinstvo, temveč tudi vse kritike.

Odslej so se skladatelju korenito izboljšali tudi materialni življenjski pogoji, tako da je ob koncu svojega življenja živel od svojega umetniškega dela celo bogato in razkošno. Vendar ni nikoli pozabil svojih nekdanjih skromnih razmer, ki jim je dal pristrčno

Rudolf Franci
poje Cavaradossija

podobo v svoji četrti operi »La Bohème«. Njeni liki štirih bohemskih umetnjakarjev, pesnika Rudolfa, slikarja Marcela, filozofa Collina in glasbenika Schaunarda so kakor Puccinijevi bratje, in iz vse opere se zrcali njegovo nekdanje lastno življenje. Tudi »La Bohème« (libreto po H. Murgerjevi povesti) je imela krstno predstavo v Turinu dne 1. februarja 1896. Kljub temu, da delo ob premieri ni vzbudilo ugodnih kritik, je doživelo pri občinstvu največji uspeh in je do danes ostalo najpriljubljenejša Puccinijeva opera.

Po »La Bohème« je Puccini napisal še vrsto oper, ki so vse ostale v repertoarjih svetovnih gledališč. Tako je v Rimu doživela krstno predstavo »Tosca« (l. 1900), v Milanu »Madame Butterfly« (l. 1904), v New Yorku »Dekle z zlatega zapada« (l. 1910), v Monte-carlu »Lastavica« (l. 1917), v Rimu triptihon »Plašč«, »Setra Angelika« in »Gianni Schicchi« (l. 1919). Puccinijevo zadnjo opero, ki je zaradi bolezni ni mogel več dokončati, je po skladateljevih zapiskih dovršil komponist Franco Alfano. V tej obliki je »Turandot« doživela krstno predstavo v Milanu l. 1926.

Puccini je umrl na posledicah raka v grlu v sanatoriju v Bruslju dne 24. novembra l. 1924.

★

Puccini, ljubljeneec opernega občinstva na prelomu dveh stoletij, je dobro poznal vse skrivnosti in čare gledališkega odra. O tem ne

pričajo zgolj njegove opere, temveč že operna besedila, pri katerih je v veliki in odločilni meri sam sodeloval. Pri vseh besedilih Puccinijevih oper je videti, da jih je izbrala in oblikovala večša roka gledališkega človeka, ki ga je vzgojila velika zapuščina bogate zgodovine italijanske opere. In čeprav se zdi, da je Puccini od časa do časa odstopil od njene velike tradicije — pravijo, da se je pri Verdiju učil le zunanjih gledaliških efektov, iz šole verizma da je povzel nagnjenje k brutalnim življenjskim prizorom, od Bizeta da si je osvojil dramatsko ekonomijo in njegove zaključene, elastične operne oblike, od Masseneta sentimentalno liriko in od Debussyja pestrost instrumentacije in tehniko slikanja značajev — kljub temu postavljamo Puccinija zaradi njegove bogate melodične invencije, dramatsko-glasbene koncentracije, harmonskih in instrumentacijskih novosti in končno ne v najmanjši meri zavoljo njegovega genialnega občutja za odkrivanje novih odrsko-glasbenih efektov v vrsto nesmrtnih mojstrov operne tvorbe.

»TOSCA«

(Vsebina opere)

Prva predstava 14. januarja 1900 v Rimu

Prvo dejanje: V cerkvi Sant Andrea della Valle. Italijanski revolucionar Cesare Angelotti je s pomočjo svoje sestre pobegnil iz zaporov na Angelskem gradu in se zatekel v cerkev, da bi se tako umaknil pred zasledovalci in biriči krvoločnega in krutega policijskega šefa, barona Scarpie. V tej cerkvi mu je namreč sestra po dogovoru skrila v kapeli Attavanti obleko, v kateri se bo lahko izmuznil iz mesta. V isti cerkvi pa že dalje časa slika slikar Mario Cavaradossi podobo svete Magdalene, v pomoč pa mu je dodeljen stari cerkovnik. Prav v tem trenutku je slišati cerkovnikove korake, ki prinaša slikarju krepčila. Angelotti se umakne v kapelo. Cerkovnik ne najde slikarja, pa se ustavi pred nedokončano podobo svetnice in z ogorčenjem ugotovi, da je Cavaradossi ujel na platno poteze lepe neznanke, ki je zadnji čas večkrat molila pred Madoninim kipom in okrog kapele Attavanti. V tem se vrne slikar Cavaradossi in potolaži ogorčenega cerkovnika, češ, da je lice in oči neznane plavolaske zgolj uporabil kot primeren model za podobo, medtem ko njegovo srce slej ko prej pripada samo njegovi ljubljeni, črnooki pevki Tosci, ki ji vsekakor hoče ostati zvest. Cerkovnik odloži košarico z jestvinami, ki jih je slikar odklonil, in

• Vekoslav Janko
 (na sliki v vlogi grofa
 v Mozartovi
 »Figarovi svatbi«)
 poje prvič Scarpio

odide, Cavaradossi pa se spet loti slikanja. V nastali tišini pride iz skrivališča Angelotti in spozna v slikarju svojega dobrega prijatelja. Cavaradossi, čigar srce je tudi na strani revolucionarjev, je seveda takoj pripravljen pomagati beguncu, toda še preden se do kraja dogovorita, se oglasi glas Tosce in Angelotti se mora spet umakniti v skrivališče. Cavaradossijeva zadrega ob njenem prihodu, zlasti pa še nenavadno lepi lik svetnice na sliki vzbudita v ognjeviti Tosci takšen plaz ljubosumja, da jo slikar šele s prisego lahko potolaži. Ko se domenita za sestanek po večernem Toscinem koncertu in za sprehod v noči do Cavaradossijeve vile v predmestju, se zaljubljenca ločita. Po Toscinem odhodu se slikar in Angelotti naglo odločita za beg, kajti topovski strel z Angelskega gradu je medtem že oznanil, da so opazili Angelottijev beg in da je Scarpia že spustil svoje biriče v sled za beguncem. Cavaradossi ponudi prijatelju zatočišče v svoji vili zunaj mesta, kjer bo v primeru nevarnosti prišlo prav skrivališče, ki ga ima pripravljenega v vodnjaku sredi vrta. Komaj sta prijatelja odšla, prihiti cerkovnik s skupino razposajenih ministrantov, ki jim sporoči radostno novico, da je bil Napoleon na svojem pohodu po Italiji baje premagan in je zato v Rimu veliko slavje s tedeumom po vseh cerkvah. Sredi največjega hrupa pa se pojavi v cerkvi sam Scarpia s svojimi biriči, kajti sled za beguncem ga je privedla že do tod. Ministranti se poparjeni

porazgube, Scarpia da zastražiti vrata in jame izpraševati cerkovnika. Ko najdejo odklenjeno kapelo Attavanti in v nji prazno košarico jestvin, zlasti pa še Scarpiji znane poteze na Cavaradossijevi sliki, vse to vzbudi v njem sum o ubežnikovih pomagačih. Vtem se ravno prav še vrne v cerkev Tosca, katere znana ljubosumnost mu utegne nuditi znatno pomoč. S pripovedovanjem o najdeni pahljači mu uspe, da v Toscinem srcu razplamti sumnja v Cavaradossijevo zvestobo, sumnja, ki naj bi mu bila v pomoč pri iskanju ubeglega Angelottija, obenem pa naj bi mu odprla pot do Tosce, ki jo Scarpia že dolgo strastno ljubi. Razburjena Tosca odhiti v Cavaradossijevo vilo, kamor ji sledijo Scarpijevi biriči. V cerkvi se je medtem že začel tedeum, med katerim se Scarpia križa, obenem pa kuje nakepe, kako se bo polastil Tosce.

Drugo dejanje: Scarpijeva soba v palači Farnese. Scarpia čaka na poročilo svojih biričev in vohunov. Veseli se svojega nocojšnjega srečanja s Tosco, ki mora nastopiti z novo kantato pred kraljico, po koncertu pa jo je povabil k sebi, in Scarpia trdno ve, da se bo odzvala vabilu, kajti preveč se boji za usodo svojega ljubega. Vtem pride policijski agent Spoletta, ki javi Scarpiji, da v Cavaradossijevi vili sicer Angelottija niso mogli najti, pač pa so zaprli slikarja, ki se je vedel nadvse zasmehljivo in sumljivo. Tako je Scarpija prepričan, da ima vse svoje žrtve varno v rokah. Takoj ukaže, naj privedejo predenj aretiranega Cavaradossija, ki vztraja v svojem zaničevalnem tonu in noče priznati nobene krivde. Med zasliševanjem je skozi odprto okno slišati Toscino pesem iz kraljičine dvorane, dokler takoj po končani kantati pevka sama ne prihiti v Scarpijevo sobo. Vse gré torej po Scarpijevem načrtu, zato veli, naj odpeljejo Cavaradossija v sosednjo mučilnico. Pred odhodom zabiči Cavaradossi Tosci, da mora molčati o vsem, kar ve. Ko je bila prišla v Cavaradossijevo vilo, ji je namreč slikar vse povedal in jo tudi poučil o Angelottijevem skrivališču. V sosednji sobi prično z mučenjem. Med Cavaradossijevimi kriki uživa Scarpia nad Toscino dušno muko in strahom. Tosca preizkušnje ne vzdrži in končno izda Scarpiji Angelottijevo skrivališče, upajoč, da bo tako rešila Cavaradossiju življenje. V svojem zmagoslavju veli Scarpija prekiniti z mučenjem. Slikarja prinesejo vsega krvavega v sobo. Tu spozna iz Scarpijevih besed, da je Tosca iz strahu pred njegovo smrtjo izdala Angelottija. S prezirom se odvrne od nje, v tem trenutku pa že pride sporočilo, da je bila prvotna novica o Napoleonovem porazu napačna, in da je v resnici pri Marengu zmagal on. Ponosni republikanec Cavaradossi da duška velikemu sovražstvu do svojih podlih mučiteljev in glasno izpove svoje pre-

Samo Smerkolj
 (na sliki v vlogi
 Evgenija Onjegina)
 poje prvič Scarpio

pričanje. Scarpia dobi s tem novo orožje v roke, izreče nad tekmeccm smrtno obsodbo in ga veli odpeljati. Obupana Tosca prosi prefekta za milost. Scarpia je pripravljen slikarja pomilostiti, a le pod pogojem, če se mu Tosca vda. Razdvojena nesrečnica ga zaman skuša preprositi: podla zver v človeški podobi je neusmiljena. Videč, da ni drugega izhoda, če hoče rešiti dragemu življenje, končno Tosca pristane, zahteva pa še prej jamstvo za Cavaradossijevo svobodo in potno propustnico za oba za odhod iz Rima. Scarpia da povelje za navidezno slikarjevo ustrelitev in izstavi Tosci potno dovoljenje za prost prehod preko Civitavecchie. Med Scarpijevim pisanjem zagleda Tosca na mizi nož, ki je ostal od Scarpijeve večerje, in v trenutku dozori v nji nova misel. Ko se ji Scarpia približa s papirjem v roki, terjajoč obljubljeni plačilo, ga Tosca iznenada zabode do smrti. Mrtvemu krvoloku odvzame potni list, zaklene za seboj vrata in odhiti v Angelski grad, da bi tam še pravočasno otela Cavaradossija.

Tretje dejanje: Na terasi Angelskega gradu. Noč se počasi umika jutru, iz daljine zveni pastirjeva pesem in donijo rimski zvonovi. Cavaradossija že privedejo na ploščad Angelskega gradu, da bi ga tam ustrelili. Ječar mu izpolni poslednjo željo in mu omogoči, da napiše svoji ljubi poslovilno pismo. A tedaj že prihiti Tosca, ki mu izpove, kako se je pogodila s Scarpio za njegovo navidezno ustrelitev, dobila od njega potni list in ga nato umorila. Pouči ga, kako mora ob strelu pasti in se pritajiti, nakar bosta po odhodu

vojakov lahko srečno ušla na ladjo in z njo v lepše in srečnejše življenje. Medtem pridejo vojaki in Cavaradossi poln upanja v srečno rešitev stopi k zidu. Streli počijo in Cavaradossi pade. Tosca je navdušena nad njegovo igralsko spretnostjo. Ko četa odide, ga Tosca brž pokliče, skoči nato še k njemu in z grozo spozna, da je njen dragi resnično mrtev. Zločinski Scarpia jo je bil prevaril in v resnici Spoletti izdal drugačno povelje. Vtem so na prefekturi našli Scarpio mrtvega in Spoletta prihiti z biriči, da bi prestregel morilko. Toda prepozno. Tosca si rajši sama konča življenje in skoči z obzidja Angelskega gradu v globino.

PREGLED DELA V OPERNI SEZONI 1947—48

V sezoni 1947-48 je operno gledališče v Ljubljani začelo z rednim delom dne 21. avgusta 1947. Prva predstava v sezoni je bila dne 3. septembra 1947 (baletni večer: Stravinski »Igra Kart« in Beethoven »Prometejeva bitja«), sezona pa se je zaključila dne 30. junija 1948 z Dvořák - Mlakarjevim baletom »Čekini ali gosli« ter Kozina - Mlakarjevim »Diptihonom«. Med sezono je imela Opera na sporedu 24 različnih uprizoritev (prejšnjo sezono 15), od tega 20 oper in 4 baletne večere (prejšnjo sezono 13 oper in 2 baletna večera). Izmed oper je bilo 8 novih uprizoritev in 12 ponovitev iz prejšnjih sezon, balet pa je imel 1 krstno predstavo, 1 premiero in 2 ponovitvi. V sezoni 1947-48 je torej Opera na novo naštudivala in uprizorila 10 odrskih del (prejšnjo sezono 6 del).

V seznamu umetniškega in upravnega osebja in vodstva je bilo v sezoni 1947-48 izvršenih nekaj izprememb. Tako je bil prejšnji upravnik SNG Janko Liška poklican na drugo službeno dolžnost, za novega upravnika gledališča v Ljubljani pa je bil z začetkom l. 1948 imenovan književnik Juš Kozak. Tehnični šef Opere Edvard Rebolj je prevzel posle tehničnega ravnatelja gledaliških delavnic. Režiser ing. Peter Gresserov - Golovin je bil premeščen k mariborskemu gledališču, v ljubljansko Opero pa se je povrnil režiser Ciril Debevec. Izmed opernih solistov so bili z začetkom sezone na novo angažirani: Zlata Gjurgjenac, Drago Čuden in Janja Hanžekova, sredi sezone pa še Dana Ročnikova. Valerija Heybalova je sredi sezone postala redna članica beograjske Opere, z ljubljansko Opero pa je ostala še naprej pogodbeno vezana za večje število gostovanj. Ob koncu sezone se je spet povrnil k naši Operi dirigent Demetrij Žebre.

Vodstvo Opere so v sezoni 1947-48 sestavljali:

ravnatelj in dirigent Mirko Polič,

dramaturg Smiljan Samec

dirigenti:

Rado Simoniti
dr. Danilo Švara
Demetrij Žebre

vodja zbora:

Jože Hanc

tajnik Opere:

Pino Muser

režiserji:

Ciril Debevec
Hinko Leskovšek
prof. Osip Šest

arhivar:

Vinko Sirmik

Koreografa:

Pino in Pia Mlakar

korepetitorji:

Mara Breskvarjeva
Boris Borštnik
Ciril Eržen
Milena Reboljeva

baletni mojster:

Slavko Eržen

Kot režiser je v Operi sodeloval tudi dr. Branko Gavella, ki je sicer prvenstveno deloval v Drami.

Solistični ansambel so tvorili:

Anžlovar Ivo, Banovec Svetozar, Brajnik Miroslav, Bukovec Vilma, Čuden Drago, Franci Rudolf, Gjungenac Zlata, Hanžek Janja, Heybal Valerija (do 1. jan. 1948), Janko Vekoslav, Karlovac Elza, Klemenčič -Stritar Bogdana, Kogej Mila, Korošec Ladko, Langus Franc, Lipušček Janez, Lupša Friderik, Neuberger - Bitenc Eva, Orel Anton, Otta Ondina, Patik Maruša, Polajnar Milica, Polič Štefanija, Rebolj -Trost Milena, Ročnik Dana, Smerkolj Samo, Štrukelj Slavko, Vidmar - Stritar Nada, Zihelr Vanda.

Poleg rednih članov ansambla so v sezoni nastopili še kot gostje solisti: Jože Gostič — 15 predstav, Ksenija Vidali — 8 predstav, Julij Betetto — 3 predstave, Žarko Cvejić — 2 predstavi, Mirko Dolničar — 2 predstavi, Stanoje Janković — 2 predstavi, po 1 predstavo pa so peli: Dragica Martinis, Leslaw Fince (Poljak), Mario Šimenc, Anita Mezetova, J. Josifov ter Rajna Mihajlova (Bolgara) in Marjana Radev. Pri baletnih predstavah so gostovali: Nenad Lhotka, D. Jelinčič in M. Vaić.

Kot dirigenti so gostovali: Samo Hubad — 16 predstav, Jakov Cipci — 10 predstav, Bogomir Leskovic — 7 predstav in Marjan Kozina — 2 predstavi.

**PREGLED OPER-
V SEZONI**

Štev.	Komponist	Avtor prevoda	Naslov dela	Datum uprizoritve		
				premi- era	nova uprizori- tve	pono- vitev
1.	J. Gotovac	R. Petelinova	Ero z onega sveta			4. IX.
2.	G. Rossini	N. Štritof	Seviljski brivec			5. IX.
3.	M. I. Glinka	S. Samec	Ivan Susanin			6. IX.
4.	G. Puccini	N. Štritof	Madame Butterfly			7. IX.
5.	P. J. Čajkovski	N. Štritof	Pikova dama			19. IX.
6.	G. Puccini	N. Štritof	La Bohème			23. IX.
7.	J. Massenet	N. Štritof	Manon		4. X.	
8.	D. Švara		Veronika Deseniška			12. X.
9.	W. A. Mozart	S. Samec	Figarova svatba	18. X.		
10.	B. Smetana	N. Štritof	Prodana nevesta			28. X.
11.	A. P. Borodin	N. Štritof	Knez Igor			9. XI.
12.	A. Dvořák	N. Štritof	Rusalka			30. XI.
13.	L. Janaček	N. Štritof	Jenufa	6. XII.		
14.	M. Kozina	S. Samec	Ekvinokcij	7. I.		
15.	M. Polič		Mati Jugovičev			8. I.
16.	G. Bizet	N. Štritof	Carmen	17. II.		
17.	L. v. Beethoven	S. Samec	Fidelio	3. IV.		
18.	G. Verdi	N. Štritof	Traviata			24. IV.
19.	G. Donizetti	N. Štritof	Don Pasquale	11 V.		
20.	P. I. Čajkovski	N. Štritof	Onjegin	19. VI.		

BA-

1.	F. Lhotka — P. P. Mlakar		Vrag na vasi			30. IX.
2.	Stravinski-Be- ethoven		Igra kart — Prometejeva bitja			3. IX.
3.	P. P. Mlakar		Mala balerina	27. IX.		
4.	A. Dvořák — M. Kozina		Cekin ali gosli — Diptihon	5. VI.		

* V tem številu ni upoštevana 1 predstava na Jesenicah (priređitev sindikata).

NEGA REPERTOARJA

1947-48.

Dirigent	Režiser	Inscenator	število predstav	Obisk
M. Polič	P. Golovin	E. Franz	2	1.070
R. Simoniti	P. Golovin	E. Franz	6*	3.550*
M. Polič	P. Golovin	V. Žedrinski	3	1.560
D. Švara	C. Debevec		8	5.182
D. Švara	H. Leskovšek	M. Pliberšek	9	4.981
D. Švara	H. Leskovšek	E. Franz	7	4.230
R. Simoniti	C. Debevec	E. Deržaj	17	10.813
D. Švara	O. Šest	E. Franz	3	1.752
D. Švara	H. Leskovšek	M. Kavčič	18	11.279
M. Polič	M. Polič	V. Sskrušny	14	9.106
D. Švara	P. Golovin	E. Franz	14	6.914
D. Švara	C. Debevec	V. Sskrušny	1	716
M. Polič	dr. B. Gavella	Z. Rossman	14	7.442
S. Hubad	dr. B. Gavella	B. Jakac	14	6.291
M. Polič	dr. B. Gavella	V. Žedrinski	4	2.031
D. Švara	O. Šest	M. Pliberšek	18	11.876
M. Polič	C. Debevec	E. Franz	9	5.588
R. Simoniti	C. Debevec	E. Franz	1	821
R. Simoniti	H. Leskovšek	V. Molka	14	7.460
B. Leskovic	C. Debevec	M. Pliberšek	4	2.640
			180	105.302
LET				
M. Polič	P. P. Mlakar	E. Franz	1	607
J. Cipci	P. P. Mlakar	V. Žedrinski	10	4.447
	P. P. Mlakar	V. Žedrinski	14	7.218
D. Zebre — S. Hubad	P. P. Mlakar	M. Pliberšek	4	1.962
			29	14.234
Vseh predstav v Operi je bilo:			209	119.536

Od stalnih dirigentov naše Opere so dirigirali: dr. Danilo Švara — 71 predstav, Mirko Polič — 47 predstav, Rado Simoniti — 40 predstav in D. Žebre — 8 predstav.

Izmed režiserjev so naštudirali z ansamblom: Ciril Debevec 3, dr. Branko Gavella 2, Hinko Leskovšek 2 in prof. Osip Šest 1 novo uprizoritev. Razen tega je H. Leskovšek gostoval kot režiser v Skoplju, kjer je zrežiral Leoncavallove »Glumače«, prof. O. Šest pa v Sarajevu, kjer je pripravil Rimskega - Korsakova opero »Carska nevesta«.

Vseh opernih in baletnih predstav je bilo v sezoni 1947-48 v ljubljanski Operi 209 (prejšnjo sezono 197) in so imele skupno 119.536 obiskovalcev (prejšnjo sezono 110.469). Povprečni obisk na eno predstavo je 572 obiskovalcev.

PROSLAVE IN POSEBNE PRIREDITVE V OPERNEM GLEDALIŠČU

Dne 6. IX. 1947 je bila v opernem gledališču proslava 800letnice Moskve (predstava: Glinka »Ivan Susanin«). Dne 14., 15. in 18. IX. je gostovalo SNG iz Trsta (predstava: J. Knittl »Via mala« s proslavo 25letnice delovanja režiserja in igralca M. Košiča). Dne 25. IX. je v Operi nastopila Drama SNG (K. Simonov »Rusko vprašanje«). Dne 2. X. in 14. XII. nastop Drame SNG z Žižkovo »Miklovo Zalo«. Dne 8. X. je sind. podr. SNG izvedla na Jesenicah predstavo »Seviljskega brivca«. Dne 28. X. proslava češkega narodnega praznika (predstava: Smetana »Prodana nevesta«). Dne 31. X. nastop Drame SNG: Nušič »Gospa ministrica« (25letnica umetn. delovanja M. Nablocke). Dne 27. XI. Revija kulturno-prosvetnega dela Sindikatov Slovenije. Dne 23. I. 1948 Akademija SNG v proslavo 70 letnice pesnika Otona Župančiča. Dne 25. I. Mladinska akademija v proslavo 70letnice pesnika O. Župančiča. Dne 10. II. Teatrski pustni večer (prireditve sindikalne podružnice SNG). Dne 17. II. Premiera Bizetove »Carmen« (proslava 25letnice umetn. delovanja M. Kogojeve). Dne 21. II. Proslava 30letnice ustanovitve Rdeče Armade (predstava: Borodin »Knez Igor«). Dne 12. IV. in 13. IV. gostovanje NG iz Skoplja (Nušič »Sumljiva oseba« in Ostrovski »Donosna služba«). Dne 24. IV. Verdi »Traviata« (proslava 25 letnice umet. delovanja J. Ribičeve). Dne 27. IV. Akademija v proslavo obletnice ustanovitve OF. Dne 8. V. Obletnica praške vstaje (Smetana »Prodana nevesta«). Dne 22. V. Proslava 45letnice umet. delovanja J. Betetta (Beethoven »Fidelio«). Dne 1. VI. Koncertni nastop in nastop folklorne skupine Bolgarov.

